

Zašto objavljujemo projekte polaznika poslijediplomskog studija za javno zdravstvo?

Ranko Stevanović

Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Četvrti broj Hrvatskog časopisa za javno zdravstvo temu broja posvećuje Projektima polaznika poslijediplomskog studija za javno zdravstvo (akademska godina 2004/2005). Naizgled ništa posebno, tek jedan detalj iz obvezne nastave predviđene za postdiplomande, kakvih ima bezbroj u nastavi na fakultetima. Međutim, imao sam veliku sreću i čast da kao mentor i „ocjenjivač“ pogledam prezentacijske postere i poslušam obrazloženja predloženih javnozdravstvenih projekata svojih mlađih kolega, gdje sam po prvi put kod nas na jednom mjestu mogao doživjeti okupljeno znanje, vizije i ideje hrvatskih stručnjaka s područja javnozdravstvenih projekata.

Ostao sam zadivljen koliko dobrih ideja može nastati kada se samo da prilika i motivira mlade ljude, a još sam više ostao zadivljen s koliko žara u očima su ti ljudi pokušavali u opravdanost svojih projekata uvjeriti zahtjevno i razmaženo slušateljstvo, fokusirano na metodologiju, dokazivost, studije isplativosti i slične projektne zahtjeve. Slušateljstvo koje je kroz godine s tih mjesta stalno dobivalo „strelice u leđa“ i koje normalno prosuđuje da kao pravi preventivci i zaštitnici moraju spriječiti druge da stradaju na istu način. Bilo je impresivno gledati kako izranjavani,iskusni veterani s tisuću bitaka, slušaju i opominju novake koji još nisu osjetili „miris baruta i krvi“, koji još nikada nisu bili opkoljeni, izdani, ostavljeni ili izigrani u projektima. Bilo je sjajno vidjeti novu generaciju „generala“ i „topovskog mesa“ za nove bitke na drugim bojišnicama, s drugim oružjima, strategijama i taktikama. Malo će ih, kao i u svim generacijama, završiti bez ozljeda i ranjavanja, malo će ih završiti s odlikovanjima i na bijelim pobjedničkim konjima, ali, malo će ih zažaliti zbog prolivenog znoja, utrošenih sati, mnogo pokušaja i velikih napora s malim rezultatima. Vidjelo se to u tih par sati rutinske nastave za buduće (i već sadašnje) javnozdravstvene eksperte. Vidjelo se i moglo osjetiti kako Štamparovi đaci i njihovi đaci uče nove Štamparove đake upravo jednoj od prvih njegovih ideja: „Preventiva je dug i naporan put do malih pomaka, ali mali pomaci u narodnom zdravlju daju velike rezultate, puno veće nego veliki pomaci na pojedinačnim dijelovima“.

I, pred nama je dvadesetak projektnih prijedloga, onih u kojima su specijalizanti prepoznali stručne, poslovne, mislene ili emotivne odjeke. Prijedlozi su najčešće okrenuti problemima lokalne zajednice, ali i Hrvatske u cjelini, problemima koji su aktualni i rješivi, u cijelosti ili u potpunosti. Naravno da svaki projektni pristup podrazumijeva timski rad i konsenzus ideja svih članova tima oko potrebnog vremena, sredstava, logistike, sastava tima. Treba imati na umu da su ovi prijedlozi projekata napisani od pojedinaca i kao takve moramo ih promatrati kao „predprijedloge“ ili kao idejna rješenja. Da bi iz njih nastala idejno-izvedbena rješenja, da bi projekti bili održivi i uspješni, potrebno ih je postaviti na četiri stupa, ispuniti četiri preduvjeta:

1. **brzina** (eng. *Speed*), jer svaki inovativni projekt postaje birokratski ako traje predugo,
2. **opća povezanost** (eng. *Connectivity*), umrežavanje ljudi i ideja, znanja i pristupa, energija i mogućnosti,
3. **rast neopipljivoga** (eng. *Intangibles*), edificirati projekt i ljude u njemu da postanu važni, da se o njima misli, priča i osjeća dobro, učiniti sve da javnost ima veliku pozornost i poštovanje prema projektu, postići međunarodni i tuzemni interes
4. **redizajn** (eng. *Reengineering*) – ponuditi potpuno nov pristup i rješenja za opisan problem koje će umnogostručiti efikasnost i dati višestruka poboljšanja

Ljudi nisu ponovljivi, ali se njihov doprinos može zamijeniti tako da se zamjene ljudi; tehnika, metode i događaji jesu i trebaju biti ponovljivi, ali, ideje su jedinstvene, a ponovljive su samo kao plagijat. **Najvažnije su i najvrjednije ideje. Veliki umovi raspravljaju o idejama. Srednji umovi raspravljaju o događajima (tehnika, metode, novci, evaluacija). Najmanji umovi raspravljaju o ljudima (tko, koga, zašto). Ovaj broj dokaz je da nama u javnome zdravstvu nikada neće nedostajati veliki umovi.**

